

چاپ دوم

زندانه‌ها

[له کارچیری]

جیووانی باتیستا پیرانزی

برگردان: پویان روحی

کتابخانه کسری

زندان‌ها

[له کارچیری]

جیووانی باتیستا پیرانزی

برگردان: پویان روحی

پیرانزی، جیووانی باتیستا، ۱۷۲۰ - ۱۷۷۸ م.

Piranesi, Giovanni Battista

Piranesi, Giovanni Battista, 1778-1720.

زندان‌ها [له کارچری] / جیووانی باتیستا پیرانزی؛ برگردان پویان روحی.

مشهد: کتابکده کسری، ۱۳۹۶.

۹۲ ص: مصور.

شابک:

۹۷۸-۶۰۰-۶۵۰۹-۷۷-۸

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: عنوان اصلی: The prisons = [Le carceri]: the complete first and second states, 2010.

موضوع: پیرانزی، جیووانی باتیستا، ۱۷۲۰ - ۱۷۷۸ م.

موضوع: Piranesi, Giovanni Battista

شناسه افزوده: روحی، پویان، ۱۳۵۹ - مترجم

شناسه افزوده: هوفر، فیلیپ، ۱۸۹۸- م.، مقدمه‌نویس

شناسه افزوده: Hofer, Philip

رده بندی کنگره:

۱۳۹۶ ۹۴آپ / NE۲۰۵۲/۵

۷۶۹/۹۲

۵۰۲۴۱۸۶

رده بندی دیویی:

شماره کتابشناسی ملی:

کتابکده تخصصی هنر، معماری و شهرسازی کسری

زندان‌ها

جیووانی باتیستا پیرانزی

ترجمه: پویان روحی

گرافیک و صفحه‌آرایی: لیلا کفاش‌زاده

چاپ اول: زمستان ۱۳۹۶

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: مؤسسه چاپ آستان قدس رضوی

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۵۰۹-۷۷-۸

انتشارات: کتابکده کسری

نشانی انتشارات: مشهد - فلسطین ۱۴ - پلاک ۱۰ تلفن ۰۵۱ ۳۷۶۷۰۰۱۹

کلیه حقوق چاپ و نشر این کتاب برای انتشارات محفوظ می‌باشد.

مرکز پخش: کتابکده کسری

تلفن: ۰۵۱ ۳۸۴۳۵۵۳۱ همراه: ۰۹۱۵ ۳۰۱۷۱۸۱

برای پرسا نویدی

فهرست:

۵	پیش‌گفتار مترجم
۸	یادداشت ناشر انگلیسی
۹	دیاچه
۱۵	پیش‌گفتار
۲۷	زندان‌ها

پیش‌گفتار مترجم

”من باید ایده‌های خوب تولید کنم و فکر می‌کنم اگر از من خواسته شود که یک دنیای جدید طراحی کنم، آن قدر دیوانه هستم که قبول کنم.“

جیووانی باتیستا پیرانزی

جیووانی باتیستا پیرانزی (۱۷۷۸-۱۷۲۰) شاید آغازگر مسیری باشد که آن را با نام‌های معماری رادیکال، معماری مفهومی^۱، یا معماری خیالی^۲ می‌شناسیم. در اینکه چقدر می‌توانیم به این برجسب‌ها اطمینان کنیم، کمی تردید وجود دارد. زیرا پرسشی که مطرح می‌شود این است که اگر معماری‌ای رادیکال یا خیالی نباشد، آیا اساساً معماری است؟ در طول تاریخ معماری یا دست‌کم در طول سیصد سال اخیر این تاریخ، بوده‌اند معمارانی که با واقعیت دنیا کنار نیامده‌اند. آن‌ها با ترسیم‌های خود، واقعیت‌های دیگری را به تصویر کشیده‌اند و واقعیت موجودی را که نمی‌پسندیده‌اند، تداوم نبخشیده‌اند. آن‌ها دنیاهای جدید و ناموجودی را متصور شده‌اند.

این دنیاهای ناموجود و غریب را در مجموعه‌ی پروژه‌های پیرانزی می‌توان دید. منظور از پروژه، پروژه به معنای یک اثر نیست. منظور مجموعه‌ی ایده‌های مشترکی است که در قالب یک یا چند اثر، به یک پروژه‌ی فکری شکل می‌دهند. در مجموعه‌ی مناظر رم^۳ که منبع اصلی درآمد و گذران زندگی پیرانزی بود، در مجموعه‌ی زندان‌ها که کتاب پیش رو به آن اختصاص دارد، در طرح او برای کامپو مارتزیو^۴ که در آن مجموعه‌ای از ساختمان‌های خیالی در بستر کامپو مارتزیو چیده شده‌اند، در گلدان‌هایی که با استفاده از قطعات بازیافتی از کاوش‌های باستان‌شناسی‌اش سرهم کرد، در مجموعه‌ی طرح‌های نامتعارف و عجیبی که برای چند شومینه ترسیم کرد و در نهایت در طرح بازسازی کلیسای سانتا ماریا در آونتینو^۵، اصول متعارف و تثبیت‌شده زیر پا گذاشته شده‌اند و دنیای جدیدی ایجاد شده است.

پیرانزی یک گراورساز بود. اما آرزوی همیشگی او این بود که به عنوان یک معمار شناخته شود. برای فرهنگ ایتالیا در قرن هجدهم با وجود برداشت‌های رایجش نسبت به حرفه‌ی معماری و نقش معمار به عنوان یک استاد کار سازنده^۶

1- Conceptual

2- Visionary

3- Vedute di Roma

4- Campo Marzio

5- Santa Maria In Aventino

6- Master Builder

(با دانش لیبرال)، احتمالاً بسیار دشوار بوده که یک گراورساز را در جایگاه یک معمار به رسمیت بشناسد. درباره‌ی جزئیات زندگی پیرانزی اطلاعات ضد و نقیضی وجود دارد. برای نمونه روشن نیست که او یادگیری گراورسازی را پیش از رفتن به رم و در ونیز آغاز کرد، و یا پس از سفر به رم. بعضی از مورخان بر این اعتقادند که او در فقری همیشگی زندگی کرد و از دید برخی دیگر، مجموعه‌ی مناظر رم درآمد بسیار خوبی برای او ایجاد کرد. با این وجود، نکته‌ی مهم این است که پیرانزی در این گراورها وضعیت موجود رم را با خیال خود ترکیب کرد و تصاویری آفرید که در واقعیت ریشه داشتند، اما از آن فراتر می‌رفتند. این گراورها اروپا را در نور دیدند و تاثیر زیادی بر گراورسازی و نیز برداشت مردمان غیرایtalیایی از رم ایجاد کردند. چنان که گوته^۱ که رم را از طریق گراورهای پیرانزی شناخته بود، پس از سفر به ایتالیا و دیدار از رم و منطبق نیافتن آن با شگفتی‌های موجود در آن گراورها، دچار سرخوردگی شد.

کتابی که در دست دارید، مجموعه‌ی گراورهای زندان‌ها را در خود دارد. این مجموعه نخستین بار در حدود ۱۷۴۵ در قالب چهارده گراور و در تعداد اندک منتشر شد. در سال ۱۷۶۲، پیرانزی این مجموعه را بازبینی کرد و دو گراور دیگر به آن‌ها اضافه کرد. این گراورها در روزگار خود با استقبال روبه‌رو نشدند. عدم موفقیت تجاری آن‌ها با در نظر گرفتن ویژگی‌های هنری و فرهنگی ایتالیا و به‌ویژه ونیز در آن زمان، موضوع عجیبی نیست؛ در زمانی که پیرانزی این گراورها را می‌کشید، هنرمندانی بسیاری مشغول کشیدن گراورهایی با مناظر محبوب [مردم و] گردشگرانی بودند که از نقاط مختلف به ایتالیا می‌آمدند. زندان‌ها با وجود عدم موفقیت در روزگار خود، به شکلی غیرقابل تصور بر دنیای هنر پس از خود تاثیر گذاشتند و منبع الهامی برای نویسندگان، طراحان، معماران و فیلم‌سازان شدند. پله‌های متحرک مدرسه‌ی هاگوارتز^۲ در مجموعه‌ی فیلم‌های هری پاتر^۳ اشاره‌ی روشنی به پله‌های گراورهای پیرانزی دارد.

زندان‌های پیرانزی فضاهای پرواز خیال و در عین حال مکان‌های ناممکنی هستند؛ ساختارهای تودرتویی که با زیر پا گذاشتن اصول معماری کلاسیک شکل گرفته‌اند. این ساختارها گاه دارای تضادهای فضائی هستند؛ مثل پلکانی که به طور همزمان روی دو صفحه قرار دارد. این فضاها فاقد دیوارهای بیرونی هستند و امکان تعیین بیرون و درون را از بین می‌برند. گاه از میان بازشوهای کوچکی که نشان داده می‌شوند، تصویری از بخش آشنایی از شهر رم دیده می‌شود. اما هیچ دلیلی وجود ندارد که این تصاویر، نشانه‌ای از پایان زندان در آن نقطه باشند. ابزار و آلات شکنجه در جای جای این فضاها دیده می‌شوند؛ اما به استثنای یک مورد، اشاره‌ی مستقیمی به شکنجه نمی‌شوند. نمایش غیرمستقیم این ابزار و سایه‌های نامشخص انسان‌هایی که گاه و بیگاه دیده می‌شوند، ترس مبهمی بر

1- Goethe

2- Hogwarts

3- Harry Potter

این فضا حاکم می‌کنند. که بر این فضا حاکم است. زندان‌های پیرانزی قرار نیست ساخته شوند، نمی‌توانند ساخته شوند. آن‌ها دنیای جدیدی هستند که ریشه در واقعیت دنیای زمان آفریننده‌ی خود دارند و در عین حال، از آن فراتر می‌روند. این زندان‌ها بازتابی هستند از دنیایی که پیرانزی خود را در آن می‌دید؛ زندانی بدون دیوار، بدون نیاز به دیوار. زیرا آن‌سوتر از آن چیز دیگری وجود ندارد. تا هست، همین زندان است؛ ساختارها و تاق‌های تودرتویی که تا بی‌نهایت تکرار می‌شوند و امکان‌گریز از آن‌ها وجود ندارد. در ساعات پایانی زندگی پیرانزی، اطرافیانش از او خواستند که دست از کار بکشد و استراحت کند. اما او نپذیرفت و آن‌طور که در گزارش‌ها آمده، لحظات آخر زندگی خود را با کار در میان ترسیم‌ها و صفحات مسیِ گراورهایش سپری کرد.

پویان روحی، پاییز ۱۳۹۶

یادداشت ناشر انگلیسی

تا جایی که ما می‌دانیم، تصاویر گراورهای مجموعه‌ی زندان‌های پیرانزی^۱ که در این کتاب آورده شده‌اند، جزء باکیفیت‌ترین کارهایی هستند که تا امروز در یک مجموعه ارائه شده‌اند. باعث خوشحالی ماست که در اینجا از افراد بادانشی که علاقه و همکاری‌شان در طول چند ماه منجر به تولید این کتاب شده، سپاسگزاری کنیم.

شفافیت فوق‌العاده‌ی تصاویر این کتاب از اینجا ناشی می‌شود که نسخه‌ای که این تصاویر از روی آن کپی شده‌اند، از روی گراورهای اصلی، به‌ویژه نسخه‌ی موجود در مجموعه‌ی لسینگ جی. روزنوالد^۲ در گالری ملی هنر در واشنگتن دی.سی. برداشته شده است. علاقه‌ی شخصی آقای روزنوالد به این پروژه برای همه‌ی ما الهام‌بخش بوده است. کیتلین تی. هانت^۳ و دکتر اچ. داین راسل^۴ در گالری ملی، برای امانت دادن گراورها به ما متحمل زحمات زیادی شدند و فرد کین^۵ ساعت‌های زیادی از زمان خود را به این پروژه اختصاص داد.

ما در عین حال وامدار موزه‌ی هنر فوگک^۶ در دانشگاه هاروارد هستیم که آثار هنری مجموعه‌ی خود را در اختیار ما گذاشت. روت اس. مگرون^۷، مسئول بخش گراورهای موزه با وجود درگیری خود در کار بازسازی بخشی از ساختمان دپارتمان خود، با اشتیاق بسیار با ما همکاری کرد.

در پایان، مایلیم از دکتر فیلیپ هوفر^۸ سپاسگزاری کنیم؛ نه تنها برای پیش‌گفتار فوق‌العاده‌ای که برای این کتاب نوشته، بلکه به خاطر علاقه و اشتیاقی که در طول این سال‌ها از خود نشان داده و باعث شکل‌گیری بسیاری از پروژه‌های ما شده است.

انتشارات داوور^۹

-
- 1- Giovanni Battista Piranesi
 - 2- Lessing J. Rosenwald
 - 3- Kathleen T. Hunt
 - 4- H. Diane Russell
 - 5- Fred Cain
 - 6- Fogg Art Museum
 - 7- Ruth S. Magrun
 - 8- Philip Hofer
 - 9- Dover Publications, Inc.

”من باید ایده‌های خوب تولید کنم و فکر می‌کنم اگر از من خواسته شود که یک دنیای جدید طراحی کنم، آن قدر دیوانه هستم که قبول کنم.“

جیووانی باتیستا پیرانزی

جیووانی باتیستا پیرانزی (۱۷۲۰-۱۷۷۸) به نوعی آغازگر مسیری است که آن را با نام‌های معماری رادیکال، معماری مفهومی، یا معماری خیالی می‌شناسیم. در اینکه چقدر می‌توانیم به این برچسب‌ها اتکا کنیم، کمی تردید وجود دارد. زیرا پرسشی که مطرح می‌شود این است که اگر معماری‌ای رادیکال یا خیالی نباشد، آیا اساساً معماری است؟ در طول تاریخ معماری یا دست‌کم در طول سیصد سال اخیر این تاریخ، بوده‌اند معمارانی که با واقعیت دنیا کنار نیامده‌اند. آن‌ها با ترسیم‌های خود، واقعیت‌های دیگری را به تصویر کشیده‌اند و واقعیت موجودی را که نمی‌پسندیده‌اند، تداوم نبخشیده‌اند. آن‌ها دنیا‌های جدید و ناموجودی را متصور شده‌اند.

کتابی که در دست دارید، مجموعه‌ی گراورهای زندان‌ها را در خود دارد. این مجموعه نخستین بار در حدود ۱۷۴۵ در قالب چهارده گراور و در تعداد اندک منتشر شد.

زندان‌ها با وجود عدم موفقیت تجاری در روزگار خود، به شکلی غیرقابل تصور بر دنیای هنر پس از خود تاثیر گذاشتند و منبع الهامی برای نویسندگان، طراحان، معماران و فیلم‌سازان شدند.

این زندان‌ها بازتابی هستند از دنیایی که پیرانزی خود را در آن می‌دید؛ زندانی بدون دیوار، بدون نیاز به دیوار. زیرا آن‌سوتر از آن چیز دیگری وجود ندارد. تا هست، همین زندان است؛ ساختارها و تاق‌های تودرتویی که تا بی‌نهایت تکرار می‌شوند و امکان گریز از آن‌ها وجود ندارد.

قیمت: ۵۰۰۰۰ تومان

شهرسازی
معماری و
کتابخانه تخصصی هنر